Krásy Moravy a Slezská

S latinskými citáty

Aleš Březík

© Aleš Březík, 2026
Fotografie: © Aleš Březík, 2026
Vydal Mgr. Radim Polášek, Ph.D., Vydavatelství En Face,
Charkovská 6, Ostrava-Poruba, 708 00, www.enface.cz
ISBN 978-80-87264-91-1

Knihu Krásy Moravy a Slezska věnuji své rodné zemi Moravě, své manželce Dagmar, rodnému městu Šternberku a Olomouci a svému studijnímu městu Žilině. Každá fotografie po zmáčknutí spouště foto-aparátu se stává už jenom vzpomínkou na místa, která jsem měl rád a která jsem navštívil. Ke každé fotografii uvádím dva latinské citáty, které vyjadřují zkušenosti a rady dávných předků, kteří podobně jako my museli denně překonávat nástrahy života. Mezi latinské citáty jsem zařadil i biblické citáty. Není na škodu, když si připomeneme některé významné události z dějin Moravy.

Ing. Aleš Březík, autor

Úvodem

O Moravanech se začalo poprvé mluvit na sjezdu ve Frankfurtu nad Mohanem v roce 822, který svolal panovník Franské říše císař Ludvík I. Pobožný.

Roku 1029 dobyl Moravu kníže Břetislav a Morava zůstala v rukou Přemyslovců po dobu 300 let.

Olomoucké biskupství bylo ustanoveno roku 1063 u kostela sv. Petra v Olomouci

Roku 1179 získal kníže Přemysl (později se stal českým králem jako Přemysl Otakar I.) poprvé titul moravského markraběte.

V roce 1212 byla celá Morava sjednocena pod vládou třetího markraběte Vladislava Jindřicha I., který také založil Velehrad a klášter Rosa Coeli v Dolních Kounicích.

Od roku 1253 až do vymření Přemyslovců v roce 1306 (Václav III. zavražděn v Olomouci 4. srpna 1306) byl český král současně i moravským markrabětem.

Po Přemyslovcích vládli v Moravském markrabství Lucemburkové (Jan, Karel, Jan Jindřich, Jošt, Václav IV. a Zikmund) a to v letech 1311 až 1423. Na Moravě vládli 112 let.

7. dubna roku 1348 začlenil Karel IV. Moravské markrabství do Koruny Českého království, které přetrvalo až do roku 1749, kdy byla ve Vídni sloučena Česká dvorská kancelář s Rakouskou dvorskou kancelář. Posledním moravským markrabětem z rodu Lucemburků byl Zikmund, který zemřel roku 1437 ve Znojmě a s ním i vymřel lucemburský rod.

9. března 1349 se začal světit na Moravě svátek sv. Cyrila a Metoděje, patronů Moravy.

Po Lucemburcích vykonávali funkci markraběte moravského tito panovníci: Albrecht V. Habsburský (1423–1439) měl za ženu jedinou dceru císaře Zikmunda Elišku.

Ladislav Habsburský „Pohrobek“ (1453–1457)

Jiří z Kunštátu a Poděbrad (1458–1469)

Dne 7.12.1462 získala moravská orlice zlato – červené šachování za pomoc Moravanů a krále Jiřího císaři Fridrichu III.

Matyáš Korvín (1469–1490), uherský král, který byl zvolen v Olomouci českým králem a markrabětem moravským.

Jagellonci Vladislav a Ludvík byli markrabaty na Moravě v letech (1490–1526), tedy celkem 36 let.

Roku 1527 se stal markrabětem moravským Ferdinand I. Habsburský. Od roku 1527 až do roku 1918 vládli Habsburkové na Moravě asi 400 let.

Olomoucké biskupství bylo povýšeno na arcibiskupství roku 1777. Téhož roku bylo zřízeno i Biskupství brněnské.

Roku 1782 se Brno stalo královským hlavním městem Markrabství moravského. Do roku 1782 byla hlavním zemským městem Olomouc.

O rok později došlo ke sloučení Moravy a rakouského Slezska a v Brně bylo zřízeno Moravsko-slezské gubernium. Moravský zemský hejtman zastával funkci guvernéra (1783 – 1849).

Hlavou země a reprezentantem Moravy byl markrabě. Markraběcí radu tvořilo 6 nejvyšších zemských úředníků.

Správu země vykonával zemský hejtman, který měl k dispozici ozbrojený sbor. Zemský hejtman měl široké pravomoci a zastupoval panovníka.

Finance měl na starosti podkomoří.

Nejvýznamnější stavovskou institucí byl sněm Markrabství moravského.

Soud zasedal střídavě v Brně i Olomouci a moravské zemské desky byly vedeny v Olomouci i v Brně.

Základy moravské ústavy byly obsaženy ve dvoudílné knize Ctibora Tovačovského z Cimburka.

Markrabství moravské bylo svrchovaným státem, protože mělo svého panovníka, ústavu, vlastní měnu i vojenskou hotovost.

Latinská výslovnost

Latina	Poznámky	Výslovnost	Příklady
ō	délka	ó	laudō (laudó)
ae	vždy	é	caelum (célum)
oe	vždy	é	poena (péna)
c	před e, i, y, ae, oe, eu	c	centum (centum), Cicerō (ciceró), Cȳrus (cýrus), Caesar (cézar) coeptum(céptum)
aë, oë	vyjímka		āër (áér), poëta (poéta)
c	před a, o, u a před souhláskou a na konci slova	k	Catullus (katulus), columba (kolumba), nunc (nunk), cultus (kultus), clāmor (klámor)
i	na počátku slova před samohláskou	j	Iānus (jánus,), iam (jam)
i	uvnitř slova mezi dvěma samohláskami	jj	maior (majjor)
di, ti, ni		dy, ty, ny	iūstitia (jústycija, nihil (nyhil), medicīna (medycína)
ti	před samohláskou a dvojhláskou ae	ci	iūstitia (jústycija), nuptiae (nupcijé)
ti	Předchází s, t, x nebo jde o slovo cizí	ty	mixtiō (mikstyjó), ōstium (óstyjum)
tī		tý	totīus (totýjus) 2. pád

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy ***Krásy Moravy a Slezska s latinskými citáty*.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.